

Dr. Vekerdy Tamás: "A mesék oldják, vigasztalják, megnyugtadják a gyereket"

"A mese tanulsága erőt ad a gyerekeknek ahhoz, hogy a világ pozitív tendenciáival azonosuljon, nem beszélve arról, hogy a gyerek azt tudja meg, hogy a végén ő fog győzni, a legkisebb királyfi, akire senki sem gondolt."

Czvitkovits Judit beszélgetett Dr. Vekerdy Tamással a mese erejéről, önző felnőttekről, okostelefonról és a markológépekről.

„Talán a legkedvesebb az volt, amit az apám talált ki: a Hüvelyk Matyi. **Nem a klasszikus mese volt az, hanem az általa kitalált, továbbcsözt történetek.** Azóta is úgy látom, hogy a gyerekek a legjobban a "fej" -mesét szeretik, vagyis amit a szülő maga talál ki. A Waldorf-iskola alapítója, Rudolf Steiner is azt mondja a tanároknak:”

„Találjatok ki ti meséket! Nem baj, ha rosszabbak, gyengébbek, ha kisebb a szókinccsük. A gyerekek veletek együtt csinálják a belső munkát, a ti kreativitásotokat is élvezik, nekik ez rendkívül vonzó és leköti őket.

- *Ritmikusan, dallamosan meséljünk, nagy redundanciával! Nagyon fontos ez, hozzájárul a nagyon erőteljes belső képek kidolgozásához. A ritmus, a dallam, az ismétlés segíti a gyereket a belső film megalkotásában.*

- *Meséljünk fejből még akkor is, ha nem a saját mesénket mondjuk el! Nem baj, ha valakinek ez nem erőssége, el kell olvasni előre a mesét, és rosszabbul, keverve-kavarva az eseményeket, részleteket is kihagyva akár, de fejből elmondani.*
- *A mesék oldják, vigasztalják, megnyugtadják a gyereket. A belső kép ugyanis feldolgozás, indulatok, vágyak, szorongások, ismeretek feldolgozása, ezért kell mesélni este, vagy ha beteg a gyerek. Ettől lemegy a láza, testileg-lelkileg ellazul, megnyugszik, gyorsabban gyógyul.”*

Mi történik mese közben egy kisgyermek lelkében? Hogyan lesz mankó vagy eszköz a mese az életében?

- *„A mese a feldolgozás fontos eszköze, a gyermek a világról való tudását is a saját belső képeibe öltözteti. A kisgyerekek ezeket a belső képeket vetíti ki aztán a világba, a játékaiba is.*

- *A gyermek utazik a cselekményben, belekerül abba, elsodorja őt. Megfigyelhetjük, ahogy mesélés közben nézi a mesélőt, később azonban már látszik a szemén, hogy nem fókuszál, elbambul, mert a belső mozira figyel. A vizsgálatok szerint kamaszkorig nyilvánosan lenyomatot hagy benne a mese.*
- *Fontos, hogy a felnőtt ne vonjon le erkölcsi tanulságot a meséből. Például ne mondja, hogy a legkisebb királyfi bezzeg segítette a bajba jutott medvét, és kiszedte a talpából a tüskét. Te is segíts a bajba jutottakon, mert akkor rajtad is segítenek. Ez szintiszta önzésre nevelés! Segítség, hogy rajtad is segítsenek...*
Csak meséljünk, semmilyen tanulságot ne vonjunk le! *A gyerekekben lerakódik egy struktúra, ami "nevelni" fogja őt. Nem az az erkölcsi nevelés, hogy különböző elvekről prédikálunk, hanem hogy élményt adunk. Nem igaz, hogy a reális világkép nem az, ami a mesében van, hogy a végén győz a jó. De igen! Ez az igazság, gondoljunk csak a szörnyű 20. századra, a maga diktatúráival, Hitler lerohanja Európát, Sztáliné a világ egyötöde, mégis minden meleg- és hidegháborút a kezdetben gyengének mutatkozó demokráciák nyernek meg.*
- *A mese tanulsága nem kiveszi a gyermeket a világból, hanem erőt ad neki ahhoz, hogy a világ pozitív tendenciáival azonosuljon, nem beszélve arról, hogy a gyerek azt tudja meg, hogy a végén ő fog győzni, a legkisebb királyfi, akire senki sem gondolt. Ez rendkívül vigasztaló."*

Milyen a jó mese?

„Az, amelyik nem nevelő célzatú, a szabad örömből született – a művészi mesék a jók. A másfél-két-három éves kisgyerekek az olyan meséket szeretik igazán, amelyek olyan történeteket mesélnek el, amelyek velük is megtörténnek. A gyerekek – minél kisebbek, annál inkább – imádják, ha a környezetük jelenségei elevenednek meg. Például lemegyünk anyával az utcára vásárolni, a bácsik ásnak, nyitva van a telefonkábel fedele, építkeznek, van ott markológép, vásárolunk tejet, kenyeret – és így tovább.”

Fontos, hogy ki olvassa a mesét?

„Persze! Olyan ne olvassa, aki utálja a mesét.

- *Jó, ha néha a gyermek is mesél? Ha felcseréljük a szerepeket, és néha ők mesélnek a felnőtteknek? Ilyen nevelő célzatú klisékre nincs szükség. Ha mesélni akar, hallgassuk meg, és ne erőltessük. Ha akar, egyszer csak úgyis elkezd mesélni. Minden ilyen nevelő jellegű kényszerítés téves. Spontánul együtt élni a gyerekekkel, az a hasznos.*

Ha a gyermek néha magára marad a mesével, leültetjük a tévé, a YouTube, vagy épp a táblagép elé, milyen meséket vetítünk nekik?

„A látott mese nem mese. Amint a külső kép megjelenik, abban a pillanatban leáll a mese legfontosabb mozzanata: a belső képkészítés. Olyan, mintha mese lenne, de nem az. A gyermek nem tud elszabadulni, nagyon sok a belső feldolgozni valója, de nem tud különbséget tenni a belső és külső kép között. A tévé előtt egyre feszültebb, egyre agresszívabb lesz. Nincs feldolgozás, nincs mozgás. Persze nem vagyok dogmatikus. Misike imád a nagymamájához járni, a nagymamája is imádja őt, remekül mulatnak együtt, téstát gyúrnak, sütnek, palántáznak, és persze tévéznek is. Az anya azt mondja: “Ha még egyszer meglátom, hogy Misi nálad tévézik, soha többet nem hozom el!” Holott neki is nagyon jó, hogy van egy szabad estéje, egyedül neveli Misit. Jó, Misi otthon nem tévézik, rendben. De a nagymamát nem kényszeríthetem szokásai megváltoztatására. Misi ott tévézik. És ezt ki kellene bírnom. Elveim ellenére. Mindehhez tegyük még azt is hozzá, hogy lehetnek olyan megoldások, még a tévében is, amelyek jobbak, mint amit általában a látott mese kínál. Ilyen például a Magyar Népmesék sorozat. Miért? Mert itt egy ember mesél. Ez mára már a hallott mese illúzióját idézi fel. És persze szépen van elkészítve, jók az animációk, jó és vonzó a zene stb.”

Mi a helyzet a felnőttekkel? Nekik is szükségük van a mesére?

„Egy egészséges embernek ez a lelki higiéniai része. Mióta világ a világ, az emberek mesélnek egymásnak történeteket. Gondoljunk az ősemberre a tűz körül, az istenek, a szellemek, a vadászatok történeteire – vagy éppen a pletykára, mert ez is történetmondás. A felnőttek azért mondanak történeteket, hogy megismerjék a világot, hogy milyen az élet, és hogy mérni tudják magukat a hallottakhoz. Erről szóltak az eposzok, a mitológiák, a regények, a drámák. Egy felnőtt, ha egészségesen él, igényli a történetek hallgatását, befogadását. Filmeket néz, igaz, gyakran primitíveket, de a lényeg, hogy történeteket lát és hall. Az már egy szomorú és sajnálatos része a mesemondásnak, hogy ezek a történetek egyre izgalmasabbak, szörnyűbbek és véresebbek. Ez kilúgozza a lehető sokrétűségét a történeteknek.

Van kedvenc meséje, amit nagyon szeret újra és újra elolvasni?

„Persze! Rajongója vagyok a Gyűrűk Urának. Egyszer angolul, és aztán amikor már volt, magyarul is elolvastam, majd legalább háromszor felolvastam a különböző korú gyerekeimnek. Amikor pedig a Harry Potter jelent meg kötetről kötetre, volt olyan, hogy két-három példányt is vettünk, mert egyszerre akarta olvasni a nagymama, a gyerekek és mi magunk is.”

Még több mese az NL Cafén!

- **Napi mese:** Kisnyuszi suliba megy
- Ezért nem fogom abba hagyni sosem az **esti mesélést!**
- Cicuska, kérsz egy kis kolbászt? – **népmesék a nagyvilágból**